

Locatiespecifieke onderbouwing spuitzone Rijksweg 114 Margraten

Datum	19 maart 2020
Documentnummer	M201183.001.R1/ASE
Relatie	Dhr. A. Kamm
Onderwerp	Locatiespecifieke onderbouwing spuitzone Rijkweg 114 Margraten (19-3-2020)

1. Inleiding

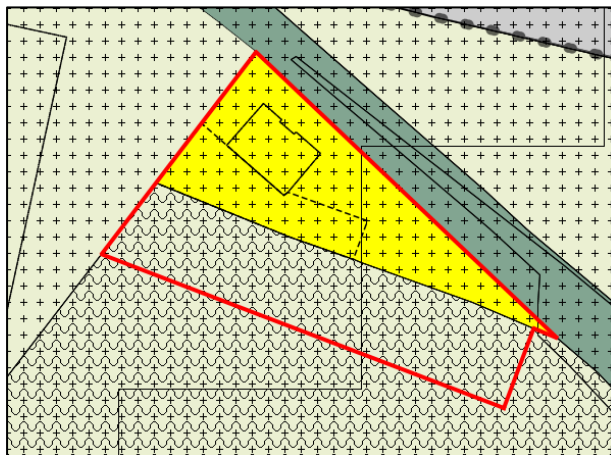
Onlangs hebben de heer Kamm en zijn partner (hierna: de initiatiefnemers) de locatie Rijksweg 114 te Margraten, kadastraal bekend als gemeente Margraten – sectie K – nummers 63, 64 en 99, aangekocht. Ter plaatse van het kadastrale perceel 63 is een burgerwoning aanwezig en daarnaast is op het achterterrein een bijgebouw gesitueerd met een oppervlak van circa 83 m².

Aansluitend aan het woonperceel hebben initiatiefnemers een perceel agrarische grond in eigendom. Dit perceel is kadastraal bekend als gemeente Margraten – sectie K – nummer 64 en momenteel gedeeltelijk in gebruik als moestuin. Onderhavig perceel wordt aan de oost- zuid- en westzijde omgeven door een beukenhaag. Deze beukenhaag loopt door naar de westzijde van het kadastrale perceel 63.

Uitsnede luchtfoto met
aanduiding plangebied
(rood)

Ter plekke van onderhavige locatie geldt het geconsolideerde bestemmingsplan 'Buitengebied Margraten 2009'. Op basis van dit bestemmingsplan is het kadastrale perceel 63 bestemd tot 'Wonen'. Wat betreft het kadastrale perceel 64 kan worden gewezen op het feit dat dit perceel bestemd is tot 'Agrarisch'. In onderstaande figuur is een uitsnede van het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied Margraten 2009' opgenomen waarin onderhavige locatie met een rode kleur is aangeduid.

Uitsnede vigerend bestemmingsplan met
aanduiding plangebied (rood)

Initiatiefnemers zijn voornemens om in een gedeelte van het bijgebouw welk is gesitueerd op het kadastrale perceel 63, een kapsalon te realiseren welk als een consumentverzorgend bedrijf kan worden aangemerkt. Van het totale oppervlak van het bijgebouw zal een ruimte van circa 62 m² worden gebruikt ten behoeve van de kapsalon. In onderstaande figuur is de situering van onderhavig bijgebouw met een rode kleur weergegeven.

Uitsnede luchtfoto met aanduiding bijgebouw
(rood)

Ten behoeve van deze ontwikkeling hebben initiatiefnemers op 29 november 2019 een principeverzoek bij de gemeente Eijsden-Margraten ingediend met het verzoek om medewerking te verlenen aan onderhavige ontwikkeling. Naar aanleiding van dit principeverzoek heeft de gemeente Eijsden-Margraten op 13 december 2019 principemedewerking verleent aan onderhavig initiatief.

In haar principestandpunt vraagt de gemeente Eijsden-Margraten aandacht voor het feit dat aan de zuidzijde van onderhavige locatie een agrarisch perceel is gelegen, kadastraal bekend als gemeente Margraten – sectie K – nummer 65. Op basis van het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied Margraten 2009' is onderhavig perceel bestemd tot 'Agrarisch'. De voor 'Agrarisch' aangewezen gronden zijn onder andere bestemd voor agrarisch gebruik waaronder ook de fruitteelt wordt begrepen. Theoretisch gezien zou de eigenaar van het kadastrale perceel 65 dit perceel kunnen omvormen ten behoeve van de fruitteelt. Indien deze situatie zich voordoet, wordt een fruitboomgaard opgericht waar naar alle waarschijnlijkheid gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast. Derhalve is sprake van een spuitzone waar bij onderhavige ontwikkeling rekening mee

moet worden gehouden. In beginsel wordt voor een spuitzone een vaste afstand van 50 meter aangehouden. In onderhavige situatie bedraagt de afstand tussen de (fictieve) laatste bomenrij en de gevoelige functie echter minder dan 50 meter. Derhalve dient voor onderhavige locatie specifiek onderbouwd te worden of het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het naastgelegen perceel waar fruitbomen kunnen worden aangeplant, ongewenste effecten kan hebben op de te realiseren kapsalon in het bijgebouw.

Bij het opstellen van deze onderbouwing is rekening gehouden met de jurisprudentie over spuitzones die tot op heden beschikbaar is.

2. Gewasbeschermingsmiddelen

Voordat gewasbeschermingsmiddelen in Nederland mogen worden aangewend, dienen eerst de risico's voor mens, dier en milieu in beeld te worden gebracht. Pas nadat is geconstateerd dat het betreffende gewasbeschermingsmiddel geen schadelijke effecten heeft op mens, dier en milieu, mogen de middelen worden toegelaten. Vooropgesteld moet worden dat in Nederland enkel mag worden gewerkt met gewasbeschermingsmiddelen welke een uitvoerige toetsing hebben doorstaan. Dit wordt verwoord in een brief¹ van de minister van landbouw, natuur en voedselkwaliteit aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

“Alle gewasbeschermingsmiddelen worden vóór goedkeuring van de werkzame stof en vóór toelating in een lidstaat beoordeeld op risico's voor mens, dier en milieu. Een middel kan slechts worden toegelaten als er geen schadelijke effecten zijn voor mens en dier en geen onaanvaardbare effecten voor het milieu. In de risicobeoordeling van het aanvraagdossier wordt rekening gehouden met alle relevante groepen mensen die blootgesteld kunnen worden aan het middel bij gebruik, bewerking en consumptie. Dit betreft behalve degene die de middelen professioneel toepast ook omwonenden van landbouwgebieden en toevallige omstanders. De risicobeoordeling gaat uit van de meest kwetsbare groepen: kinderen en zwangeren. Daarnaast worden aspecten als reprotoxiciteit (schadelijk voor de voortplanting) en mutageniteit (schadelijk voor het erfelijk materiaal) beoordeeld.

In het advies van de Gezondheidsraad werd verwezen naar een nieuw gemeenschappelijk Europees model voor de beoordeling van de risico's voor, onder andere, omwonenden. Dit model is inmiddels ingevoerd en wordt door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) gehanteerd bij de beoordeling. Met dit model heeft het Ctgb ook een selectie van eerdere toelatingen beoordeeld en daaruit kon de conclusie worden getrokken dat het nieuwe model, ten opzichte van de oorspronkelijke beoordeling, geen nieuwe inzichten over bestaande middelen opleverde. De tot dan toe door Nederland gebruikte modellen bleken voldoende beschermend te zijn.”

Derhalve moet er vanuit worden gegaan dat de in Nederland toegestane gewasbeschermingsmiddelen geen schadelijke gevolgen hebben voor mens, dier en milieu. Desalniettemin wordt uit voorzorg gewerkt met spuitvrije zones.

3. Spuitzones

Op het moment dat een nieuwe gevoelige bestemming mogelijk wordt gemaakt in de nabije omgeving van bestaande boomgaarden of bestemmingen die de aanplant van boomgaarden mogelijk maken, dient aandacht te worden besteed aan spuitzones. Voor de nieuw te realiseren

¹ Kamerstukken II, 27858, nr. 409.

gevoelige functie moet immers een goed woon- en leefklimaat worden gegarandeerd. Op het moment dat op bepaalde gronden boomgaarden mogen worden gesitueerd, zal de fruitteler gewasbeschermingsmiddelen aanwenden waaraan burgers via driftwerking kunnen worden blootgesteld.

De term 'drift' heeft betrekking op de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddel dat bij het spuiten van de boomgaard buiten het agrarische perceel op de grond terecht kan komen dan wel door hoogte door de lucht kan worden verspreid. Concreet ziet de term 'driftwerking' op situaties waarin een deel van de spuitvloei stof verwaait tijdens het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Driftwerking heeft tot gevolg dat zowel mensen als dieren in contact kunnen komen met gewasbeschermingsmiddelen welke op een naburig agrarisch perceel worden aangewend. Driftwerking leidt met name tot gezondheidsrisico's indien gewasbeschermingsmiddelen worden aangewend die een hoge toxiciteit bevatten of als kwetsbare groepen in aanraking komen met gewasbestrijdingsmiddelen.

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) heeft in haar uitspraak van uitspraak van 31 maart 2010² geoordeeld dat de Nederlandse wet- en regelgeving niet voorziet in bepalingen omtrent de minimaal aan te houden afstanden tussen boomgaarden waarin bestrijdingsmiddelen kunnen worden aangewend en nabijgelegen woningen en tuinen. Daaromtrent heeft zij in haar uitspraak de volgende passage opgenomen:

"Ten aanzien van de in acht te nemen spuitzone met betrekking tot het perceel gelegen ten westen van de Vogelenzangseweg wordt overwogen dat er geen wettelijke bepalingen zijn inzake de minimaal aan te houden afstanden tussen boomgaarden waarin met bestrijdingsmiddelen kan worden gespoten en nabijgelegen woningen en tuinen. Het college hanteert in de provinciale toetsingpraktijk de vuistregel dat tussen gevoelige functies en agrarische bedrijvigheid in de fruitsector in het algemeen een minimale afstand van 50 meter dient te worden aangehouden in verband met een eventuele schadelijke blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen, onder meer in haar uitspraak van 23 september 2009 in zaak nr. 200900570/1/R2, is toepassing van de vuistregel om een afstand aan te houden van 50 meter tussen gevoelige functies en agrarische bedrijvigheid in de fruitsector waarbij gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt, in het algemeen niet onredelijk."

De Afdeling bevestigt deze ingezette lijn in haar uitspraak³ van 30 maart 2016. Zij voegt hier nog aan toe dat een kortere afstand dan 50 meter in bepaalde gevallen ook redelijk kan zijn indien aan dit standpunt een deugdelijke motivering ten grondslag wordt gelegd. Hieromtrent overweegt de Afdeling als volgt:

"De Afdeling heeft in de tussenuitspraak overwogen dat een afstand van 50 m tussen gevoelige functies en agrarische bedrijvigheid waarbij gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt in het algemeen niet onredelijk wordt geacht. Dit brengt echter niet met zich dat een kortere afstand in een bepaalde situatie niet redelijk zou kunnen zijn, indien aan die afstand een deugdelijke motivering ten grondslag is gelegd."

De Afdeling borduurt in haar uitspraak van 6 juni 2018⁴ voort op dit uitgangspunt en oordeelt in deze zaak als volgt:

² ABRvS 31 maart 2010, nr. 200904633/1/R2.

³ ABRvS 30 maart 2016, nr. 201402301/3/R3.

⁴ ABRvS 6 juni 2018, nr. 201702431/1/R1.

“De Afdeling stelt voorop dat wanneer het gaat over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen geen wettelijke bepalingen bestaan over de minimaal aan te houden afstanden tussen gronden waarop gewassen worden geteeld en nabijgelegen woningen. In het kader van een bestemmingsplan dient een afweging van alle bij het gebruik van de gronden betrokken belangen plaats te vinden, waarbij de aan te houden afstand tussen het telen van fruit en nabijgelegen gevoelige objecten zodanig gekozen dient te worden dat een aanvaardbaar woon- en leefklimaat ter plaatse van het gevoelige object kan worden gegarandeerd.”

Op basis van bovenstaande jurisprudentie heeft als uitgangspunt te gelden dat een spuitzone voor bebouwing van 50 meter wordt aangehouden welke wordt gemeten vanaf de bestemmingsgrens. Van deze vaste richtafstand kan worden afgeweken, mits deze afwijking deugdelijk wordt gemotiveerd.

De vaste afstandsgrens die de Afdeling in haar jurisprudentie als ‘niet onredelijk’ beschouwd, is in de praktijk met name van belang voor boomkwekerijen en boomgaarden omdat gewasbeschermingsmiddelen daarbij niet alleen neerwaarts worden gespoten ten behoeve van onkruidbescherming, maar ook zij- en opwaarts worden gespoten ten behoeve van de bestrijding van schimmels en plaagdieren. Indien de fruitteler in zijn fruitboomgaard met een zij- en opwaartse spuittechniek te werk gaat, leidt dit tot de meeste drift omdat het gewasbeschermingsmiddel door de hoogte via de lucht wordt verspreid. Derhalve wordt de zij- en opwaartse spuittechniek maatgevend geacht voor mogelijke gezondheidsrisico's. Daar komt bij dat het middelengebruik in de fruitteelt aanzienlijk hoger ligt dan in de boomteelt en de toxiciteit van de gebruikte middelen ook hoger is. Derhalve wordt de fruitteelt maatgevend geacht voor spuitzones.

4. Onderzoek Wageningen Universiteit (PRI 609)

Omdat veel discussie bestond omtrent veiligheidszones rond fruitteeltbedrijven als gevolg van bespuitingen met gewasbeschermingsmiddelen en de blootstelling van personen in en rond woningen dichtbij de boomgaard, bestond voor Wageningen Universiteit aanleiding om daar onderzoek⁵ naar te verrichten. In het rapport ‘Driftblootstelling van omstanders en omwonenden door boomgaard bespuitingen (PRI-rapport 609)’ wordt voor de blootstelling vanuit fruitteelt bespuitingen een overzicht gegeven van de drift bij standaard en drift beperkende op- en zijwaarts gerichte spuittechnieken en maatregelen die in de fruitteelt gebruikt kunnen worden om tot een beperking van de veiligheidszones te komen.

Praktijk-situaties	
1	geen sloot om boomgaard; eerste bomenrij staat op 3 m afstand van de perceelgrens en er wordt gebruik gemaakt van een standaard spuittechniek;
2	geen sloot om boomgaard; eerste bomenrij staat op 3 m afstand van de perceelgrens en er wordt gebruik gemaakt van een standaard spuittechniek, er staat een windhaag op de perceelgrens;
3	geen sloot om boomgaard; eerste bomenrij staat op 3 m afstand van de perceelgrens en er wordt gebruik gemaakt van een standaard spuittechniek, er staat een windhaag

⁵ Wageningen Universiteit, Driftblootstelling van omstanders en omwonenden door boomgaard bespuitingen (PRI-rapport 609), 2015.

	op de perceelgrens en een tweede haag op 4 m afstand op bebouwingszone (of een houtwal);
4	geen sloot om boomgaard; eerste bomenrij staat op 3 m afstand van de perceelgrens en er wordt gebruik gemaakt van een standaard spuittechniek, er staat een wintergroene windhaag op de perceelgrens
5	geen sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75);
6	geen sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75), er staat een windhaag op de perceelgrens;
7	geen sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75), er staat een dubbele windhaag of houtwal op de perceelgrens
8	geen sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75), er staat een wintergroene windhaag op de perceelgrens
9	een sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT90);
10	een sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT90), er staat een windhaag op de perceelgrens;
11	een sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT90), er staat een dubbele windhaag of houtwal op de perceelgrens
12	een sloot om de boomgaard, er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT90), er staat een wintergroene windhaag op de perceelgrens.

Met inachtneming van het PRI-rapport 609 dient allereerst te worden gewezen op het feit dat in onderhavig rapport wordt uitgegaan van een twaalfstal praktijksituaties. Deze praktijksituaties maken onder andere onderscheid tussen de eventuele aanwezigheid van een sloot, een (wintergroene) windhaag en de toe te passen driftarme spuittechnieken. In onderstaande tabel worden de in het PRI-rapport 609 gehanteerde praktijksituaties uiteengezet:

<i>Benodigde afstand vanaf de laatste bomenrij (m) om in de kale boom en in de volblad situatie voor de stof captan geen overschrijding van het dermale blootstellingseindpunt (AEL) te krijgen op de hoogten 0-3 m en 3-6 m in de lucht.</i>							
Praktijk situatie	Teeltvrije zone [m]	Spuittechniek	Wind-haag	0-3 m		3-6 m	
				Kale boom	Volblad	Kale boom	Volblad
1	3	Standaard	Nee	35	30	35	30
2	3	Standaard	Ja	25	5	25	10
3	3	Standaard	Twee	15	5 ¹⁾	15	5 ¹⁾
4	3	Standaard	Groen	15	5	15	5
5	3	DRT75	Nee	30	20	25	15
6	3	DRT75	Ja	20	5	15	5
7	3	DRT75	Twee	5 ¹⁾	5 ¹⁾	5 ¹⁾	5 ¹⁾
8	3	DRT75	Groen	5	5	5	5
9	3	DRT90	Nee	25	15	15	10
10	3	DRT90	Ja	15	5	5	5
11	3	DRT90	Twee	5 ¹⁾	5 ¹⁾	5 ¹⁾	5 ¹⁾
12	3	DRT90	Groen	5	5	5	5

¹⁾ een dubbele windhaag of houtwal heeft ook ruimte nodig, 5 m wil zeggen direct achter haag is geen overschrijding

Met inachtneming van deze praktijksituaties kan per initiatief worden bepaald welke praktijksituatie het meest aansluit bij de beoogde situatie. Vervolgens kan worden beoordeeld hoe groot de afstand

dient te zijn tussen de betreffende boomgaard waar gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast en het betreffende gevoelige object. Bij het vaststellen van deze praktijksituaties en de in acht te nemen afstanden die uit de betreffende praktijksituaties voortvloeien, is door Wageningen Universiteit uitgegaan van een aantal vaststaande uitgangspunten. Zo wordt in onderhavig onderzoek er vanuit gegaan dat de hoogte van fruitbomen circa 2,5 meter bedraagt. Daarnaast wordt als vaststaand aangenomen dat bespuitingen met een boomgaardspuit worden verricht waarbij de spuitdoppen zich op een gebruikelijke hoogte van 2,25 meter bevinden. Bovendien wordt in artikel 3.78a Activiteitenbesluit milieubeheer aangegeven dat bij de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen bij de teelt van gewassen en op braakliggend land in de open lucht een techniek moet worden gebruikt die een driftreductie bereikt van ten minste 75% ten opzichte van een bij ministeriële regeling aangewezen referentietechniek. Het Activiteitenbesluit milieubeheer heeft tot gevolg dat op ieder perceel met minimaal DRT75 driftarme technieken gespoten moet worden. In deze onderbouwing wordt er vanuit gegaan dat de eigenaar van de boomgaard in overeenstemming handelt met artikel 3.78a Activiteitenbesluit milieubeheer.

De Afdeling heeft in haar uitspraak van 6 juni 2018⁶ geoordeeld dat het PRI-rapport 609 niet als basis kan dienen voor locatiespecifiek onderzoek naar spuitzones. Dit omdat onvoldoende duidelijk is of de driftcurves voldoen aan algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten. In de uitspraak van 6 juni 2018⁷ werd gebruik gemaakt van de meetdata van 2008-2012 waaruit is gebleken dat deze driftcurves een hoger driftpercentage en blootstelling weergeven dan het PRI-rapport 609. Voor de ruimtelijk ordening heeft deze uitspraak tot gevolg dat de aan te houden afstand voor spuitzones 5 tot 10 meter groter wordt. De onderzoeksrapporten die ten grondslag zijn gelegd aan het PRI-rapport 609 en betrekking hebben op de meetdata uit de periode 2008-2012 geven wel het algemeen aanvaard wetenschappelijk inzicht weer en zijn als zodanig bruikbaar. Aangezien de Afdeling heeft geoordeeld dat het PRI-rapport 609 wél het algemeen aanvaard wetenschappelijk inzicht weergeeft, worden locatiespecifieke onderbouwingen gebaseerd op de uitgangspunten die in het PRI-rapport 609 worden bepaald.

5. Notitie spuitcirkels gemeente Eijsden-Margraten

De gemeente Eijsden-Margraten heeft eigen beleid vastgesteld met betrekking tot spuitzones. Dit beleid is gebaseerd op een onderzoek van Plant Research International (PRI rapport 538, november 2013). Op basis van dit algemene onderzoek naar driftblootstelling kan de afstand tussen boomgaarden en gevoelige bestemmingen gemotiveerd worden teruggebracht.

Het college van burgemeester en wethouders heeft op 23 juli 2013 besloten deze notitie voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te hanteren als beleidsregel. Volledigheidshalve is de Notitie Spuitcirkels van de gemeente Eijsden-Margraten bijgevoegd als **bijlage 1**.

In casu is sprake van een afstand tussen het agrarische perceel waar fruitaanplant is toegestaan en het bijgebouw waar de kasalon is beoogd van 18 meter. Deze afstand is inzichtelijk gemaakt in de volgende afbeelding:

⁶ ABRvS 6 juni 2018, nr. 201702431/1/R1.

⁷ ABRvS 6 juni 2018, nr. 201702431/1/R1.

Uitsnede luchtfoto met aanduiding afstanden tussen agrarische percelen van derden en het bijgebouw waarin de kapsalon wordt beoogd.

Op basis van paragraaf 6 van de Notitie spuitcirkels kan de afstand worden teruggebracht tot 40 meter zonder afschermende voorzieningen, zonder dat sprake is van een overschrijding van het dermale blootstellingsniveau.

Dit is van toepassing voor de oostgrens van de tuin. Omdat aan de afstand van 40 meter wordt voldaan, zijn geen afschermende voorzieningen nodig.

Op basis van paragraaf 6 van de Notitie spuitcirkels kan de afstand worden teruggebracht tot 20 meter, indien een bladhoudende windhaag wordt gerealiseerd in de perceelsgrens, met een hoogte van ten minste drie meter.

Dit is van toepassing voor de westgrens van de tuin. De feitelijk aanwezige afstand tussen het bijgebouw en de perceelsgrens bedraagt 26 meter en voldoet ruimschoots aan de aan te houden afstand van 20 meter. Ter plekke is reeds een beukenhaag (*fagus sylvatica*) aanwezig. Deze groenblijvende haag zal doorgroeien tot minimaal 3 meter en in stand worden gehouden.

Op basis van paragraaf 6 van de Notitie spuitcirkels kan de afstand worden teruggebracht tot 10 meter, indien sprake is van een dubbele windhaag met een hoogte van ten minste drie meter, op een afstand van 4 meter van elkaar.

Dit is van toepassing voor de zuidgrens van de tuin. De feitelijk aanwezige afstand tussen het bijgebouw en de perceelsgrens bedraagt ter plekke 18 meter en voldoet ruimschoots aan de aan te houden afstand van 10 meter. Ter plekke is reeds een beukenhaag (*fagus sylvatica*) aanwezig. Deze groenblijvende haag zal doorgroeien tot minimaal 3 meter en in stand worden gehouden. De

initiatiefnemer zal tevens een tweede beukenhaag aanplanten op een afstand van 4 meter uit de bestaande haag. Door de dubbele groenblijvende windhaag is ter plekke van het bijgebouw geen sprake van een overschrijding van het dermale blootstellingsniveau.

In **bijlage 2** is een overzicht gevoegd van de te realiseren en in stand te houden driftreducerende voorzieningen.

6. Conclusie

Initiatiefnemers hebben de locatie Rijksweg 114 te Margraten met de bijbehorende kadastrale percelen 64 en 99 aangekocht. Zij zijn voornemens om een kapsalon te realiseren in een bestaand bijgebouw dat is gesitueerd op het kadastrale perceel gemeente Margraten – sectie K – nummer 63. Grenzend aan het kadastrale perceel 64 is een agrarisch perceel gelegen, kadastraal bekend als nummer 65, welk is bestemd tot ‘Agrarisch’. Aangezien het planologisch-juridisch kader geen belemmeringen vormt om ter plaatse een fruitboomgaard aan te leggen, dient te worden onderbouwd dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen geen ongewenste effecten heeft voor het verblijf van de gasten van de beoogde kapsalon. Voorliggende onderbouwing is gebaseerd op de Notitie spuitcirkels van de gemeente Eijsden-Margraten.

Aangezien ter plekke van onderhavige locatie diverse driftreducerende hagen worden aangeplant en in stand worden gehouden, kan voor verblijf in de kapsalon een goed verblijfsklimaat worden gegarandeerd.

Op basis van de strenge toetsingscriteria moet vooropgesteld worden dat het gebruik van in Nederland toegestane gewasbeschermingsmiddelen geen schadelijke effecten tot gevolg heeft voor mens, dier en milieu. Daar komt bij dat uit bovenstaand onderzoek is gebleken dat in onderhavig bijgebouw een aanvaardbaar verblijfsklimaat kan worden gegarandeerd.

Aelmans Ruimte, Omgeving & Milieu B.V.

mr. P.H.J. Soogeleer

Bijlage 1: Notitie spuitcirkels gemeente Eijsden-Margraten

Bijlage 2: Overzichtstekening te realiseren en in stand te houden driftreducerende voorzieningen

Notitie spuitcirkels (gewijzigde versie)

1. Inleiding

Spuitzones of – cirkels rondom nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen met name in en tegen buitengebieden vormt de laatste jaren nadrukkelijker een aangelegenheid, waarmee rekening gehouden moet worden. In geval van beroep worden plannen stevast onderuit gehaald indien geen rekening hiermee is gehouden.

De gemeente Eijsden-Margraten bevat vele kleine kernen, die aansluiten aan de buitengebieden. We krijgen er dan ook veel mee te maken. Denk daarbij niet alleen aan grotere plannen zoals bp Poelveld en bp Heiligerweg, maar ook aan kleine ruimtelijke plannen. De uitvoering van vooral kleine plannen kunnen vaak geen doorgang vinden omdat de ruimtelijke regeling van de spuitcirkel financieel te duur is (denk aan plankosten en planschade/compensatie) ofwel anderszins niet uitvoerbaar (bijv betrokken perceeleigenaar werkt niet mee) is.

2. Waarom spuitcirkel-zone?

Contact met chemische bestrijdingsmiddelen is slecht voor de gezondheid van de mens. Dit contact kan plaatsvinden via opname door de huid danwel inademing. Teneinde te voorkomen dat een dergelijk contact kan plaatsvinden is het wenselijk om een zekere afstand in acht te nemen tussen plaats waar chemische bestrijdingsmiddelen worden toegepast (agrarische percelen) en plaats waar mensen gedurende langere tijd kunnen verblijven (zoals woning of tuin van woning, camping, zwembad).

Het contact vindt veelal plaats door afwaaiende nevel, die vrijkomt bij de toepassing van bestrijdingsmiddelen. Op akkers en weilanden is normaliter nauwelijks sprake van spuitnevel, die de omgeving negatief kan beïnvloeden. Dit heeft te maken met het toegepaste spuitsysteem. Dit is anders in de fruitteelt (open teelt). In die agrarische sector worden in meer of mindere mate de gewassen bespoten. Afhankelijk van de daarbij gebruikte spuitdop ontstaat daarbij een fijne of grove spuitnevel. Naar mate de spuitnevel fijner is , is verwaaiing sneller en over een grotere afstand mogelijk. Bij hoogstambomen dient over een grotere afstand gespoten te worden teneinde de top van de bomen te bereiken. Teneinde deze grotere afstand te kunnen behalen dient doorgaans met een grovere vloeistofdruppel gespoten te worden. Bij laagstambomen wordt veelal met een fijne druppel gespoten omdat het bereik minder groot hoeft te zijn alsook ter voorkoming dat residuevorming ontstaat op de vruchten.

3. Juridische inbedding spuitcirkel

Er is geen wetgeving die afstanden voorschrijft, die in acht genomen moeten worden tussen locaties, alwaar gespoten kan worden en hiervoor gevoelige locaties. Evenmin is er een blauwdruk voorhanden, die beleidsmatig bereikt kan worden. Wel is in meerdere uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State aangegeven dat een afstand

van 50 m niet onredelijk wordt geacht. Daarbij is overigens niet duidelijk waaraan die afstand ontleend is.

Een “spuitvrije” zone dient planologisch geregeld te worden. Wijk je af van een afstand van 50 m en dienen in dat kader afschermende voorzieningen getroffen te worden dan dient zulks gedetailleerd geregeld te worden. Denk daarbij aan type en situering, instandhouding, alsook in acht te nemen hoogte. Het afsluiten van een privaatrechtelijke overeenkomst is niet de aangewezen weg (2-wegenleer en handhaafbaarheid). De planologische inbedding is met name voor kleine plannen vaak een dure aangelegenheid (kosten bestemmingsplan, planschade/afkoopbedrag). Daarnaast kunnen plannen geen doorgang vinden omdat de bezitters van de percelen, waar chemische bestrijdingsmiddelen planologisch kunnen worden ingezet, daaraan geen medewerking verlenen.

4. Opties

In principe staan er drie opties open

- a. We gaan safe zitten en houden, daar waar relevant, rekening met een spuitcirkel van 50 m. Daar waar zulks niet haalbaar is wordt geen medewerking aan een gevoelige ruimtelijke ontwikkeling verleend.
Gevolg: vele plannen kunnen geen doorgang vinden in en aan de rand van buitengebieden kunnen geen doorgang vinden.
- b. Daar waar inachtnaam van een zone/cirkel van 50 m niet mogelijk is wordt gekeken of we af kunnen afwijken. Verkleining van de in de rechtspraak geaccepteerde afstand wordt mogelijk geacht mits een zorgvuldig onderzoek daartoe aanleiding geeft. Alle betrokken belangen dienen daarbij aan de orde te komen. In geval van beroep is er het risico dat de rechter de afwijking niet accepteert en wordt er alsnog een streep door het plan gehaald.
- c. We houden bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen geen rekening met relevant zijnde spuitcirkels. **Gevolg:** In geval van beroep zal de rechter steevast een streep door het plan halen.

Dat het komt tot een rechterlijke toetsing is afhankelijk van de vraag of beroep ingesteld wordt. Immers het goedkeuringsrecht van GS is vervallen terwijl een aanwijzing c.q. beroep door het provinciaal bestuur slechts te verwachten is indien er strijdigheid bestaat met een provinciaal belang. Het getuigt echter niet van een goed ruimtelijk beleid door als gemeentelijke overheid overheidsregels –het realiseren van een goed woon- en leefklimaat- structureel aan de kant te zetten

5. Jurisprudentie

Onderstaand is mbt spuitcirkels een aantal uitspraken weergegeven van de ABRvSt, waarin een aantal steekwoorden zijn opgenomen die van belang waren voor de onderbouwing van de uitspraak.

RvSt 200905405/1/R1	Gemeente Beuningen	- Spuitzone heeft niet alleen betrekking op boomgaarden, die bedrijfsmatig geëxploiteerd worden. - Er is geen onderzoek gedaan naar de wijze en frequentie van het
------------------------	-----------------------	--

		feitelijk bespuiten en andere specifieke omstandigheden.
RvSt 201007803/1/R1	Gemeente Eijsden	- Niet aangetoond waarom een geringere afstand dan 50 m kan worden aangehouden. - Niet is inzichtelijk gemaakt wat de effecten van de geringere zone voor de bedrijfsvoering van de agrariër zijn.
RvSt 200605022/1	GS Gelderland	- Niet alleen de woning dient beschermd te worden maar ook de tuinen. - Het spuiten met chemische bestrijdingsmiddelen dient planologisch geregeld te worden; niet via overeenkomst. - Afwijking van 50 m dient gebaseerd te zijn op een zorgvuldig onderzoek.
RvSt 200401868/1	GS Noord- Holland	- Heersende windrichting heft afstand niet op. - Het toestaan van bestrijdingsmiddelen op grond van de Bestrijdingsmiddelenwet betekent nog niet dat deze middelen ook veilig zijn voor gebruiker, omgeving en consumptie.
RvSt 200900570/1/R2		- Van belang is niet alleen de feitelijke situatie maar ook de situatie, zoals deze ingevolge het bestemmingsplan mogelijk is.
RvSt 201001510/1/R3	Gemeente Eijsden- Margraten	- Afwijking van 50 m heeft niet deugdelijk onderbouwd plaatsgevonden
RvSt 200504921/1	GS Gelderland	- Onvoldoende is onderzocht welke bestrijdingsmiddelen gebruikt worden in welke frequentie en welke effecten optreden voor de mens.
RvSt 200305192/1	GS Utrecht	- Geen deugdelijke motivering v oor de afwijking van 50m.
RvSt 200604539/1	GS Gelderland	- De aanwezigheid van reeds bestaande woningen op een afstand van minder dan 50 m rechtvaardigt een afwijking van de 50 m voor nieuwe ontwikkelingen niet.

6. Onderzoek en afwijkingen

Blijkens uitspraken van de Afdeling moet bij het onderzoek, waarbij sprake is van een bestaande fruitaanplant, onder meer rekening gehouden worden met

- welke gewasbeschermingsmiddelen worden aangewend;
- welke effecten gaan uit van de gebruikte gewasbeschermingsmiddelen;
- de overheersende windrichting;
- gebruikte spuittechniek

Zou men een dergelijk onderzoek moeten uitbesteden aan een extern bureau dan zou de initiatiefnemer voor een klein plan met onevenredig hoge kosten geconfronteerd worden. Men dient zich dan ook af te vragen in hoeverre een soort leidraad opgesteld kan worden, waarin wordt aangegeven in hoeverre op basis van bovenstaande criteria afgeweken kan worden de algemeen gehanteerde afstand van 50 m. Kan daarbij ook gebruik gemaakt worden van bestaande onderzoeken? De Universiteit Wageningen heeft een op april 2012 gedateerd rapport opgesteld, waarin de resultaten zijn weergegeven van een onderzoek naar driftblootstelling van recreatieterrein Rutjensland door boomgaarbespuitingen. Daarin zijn een aantal opties bekeken met betrekking tot de mogelijkheden om van de 50 m af te wijken. Afhankelijk van de toegepaste spuittechniek of de vraag of een afschermende (groenblijvende) haag aanwezig is, kan de afstand in principe aanzienlijk teruggebracht kunnen worden.

Eind 2012 werd van gemeentewege aan de heer van de Zande, verbonden aan de Plant Research International te Wageningen, opdracht verstrekt om een rapportage op te stellen, waarin wordt beschreven op welke wijze afstanden optimaal teruggebracht kunnen worden.

In juni 2013 werd de definitieve versie van de rapportage ontvangen. In het rapport wordt aangegeven dat er diverse wijzen zijn, waarop personen in aanraking kunnen komen met chemische bestrijdingsmiddelen via drift. Genoemd worden huidblootstelling (dermaal), inhalatieblootstelling en indirect contact. De **dermale blootstelling** blijkt voor de in acht te nemen afstanden maatstaafgevend te zijn.

In het rapport wordt ingegaan op afstanden in relatie tot spuitsystemen (conventioneel/dwarsstroom), spuitdoppen (conventioneel/driftarm) het aanbrengen van windhagen en bepalende chemische bestrijdingsmiddelen.

Uit het rapport kunnen in relatie met ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden nabij bestaande fruitaanplanten danwel locaties waar op basis van bestemmingsplan fruitaanplant mogelijk is, bouwstoffen gegenereerd worden die bruikbaar zijn om gemotiveerd af te wijken van de algemeen gehanteerde afstand van 50 m, die in principe in acht genomen dient te worden. Bij een verkleining dient rekening gehouden te worden met een handhaafbare situatie. Zo is de toepassing van bepaalde spuittechnieken of spuitdoppen nauwelijks handhaafbaar. Een bladhoudende windhaag (bijv. haagbeuk) houdt uiteraard meer drift tegen dan een windhaag, die in de winter kaal is (bijv. elzen). In de tijd van het jaar zal er sprake zijn van situaties dat er in de fruitaanplant chemische bestrijdingsmiddelen toegepast dienen te worden

terwijl een aanwezige windhaag nog geen bladeren bevat. Bij de toepassing van chemische bestrijdingmiddelen kunnen chemische bestrijdingsmiddelen worden toegepast die sterk en minder sterk toxisch zijn voormens en dier. In relatie met handhaafbaarheid betekent zulks dat uitgegaan dient te worden van een worst case-scenario.

1. Middel

Voor de bepaling van het toxisch karakter van het toe te passen middel handelt het op basis van de huidige inzichten om captaan. Nieuwe ontwikkelingen in de middelen volgen elkaar echter snel op.

2. Spuitsysteem

Voor de bepaling van het spuitsysteem wordt uitgegaan van een conventioneel systeem met conventionele doppen.

3. Afscherming

Er wordt in eerste instantie uitgegaan van een kale windhaag (niet bladhoudend) omdat deze uit landschappelijk oogpunt de voorkeur verdient boven een bladhoudende windhaag omdat deze veelal bestaat uit coniferen.

Rekening houdend met bovenstaande benaderingen kan op basis van de rapportage van Plant Research International afgeweken worden van de afstand van 50 m.

Op basis van de rapportage is het mogelijk om zonder het aanbrengen van afschermende voorzieningen de afstand terug te brengen tot 40 m buitenste bomenrij zonder dat daarbij sprake is van een overschrijding van de dermale blootstellingsrisico's.

- a. Bij realisering van een windhaag of soortgelijke voorziening, die in de winter kaal is, met een hoogte van tenminste 3 m, in de perceelsgrens kan de afstand teruggebracht worden tot 25 meter vanuit de perceelsgrens.
- b. Bij realisering van een windhaag of soortgelijke voorziening, die ook in de winter bladhoudend is, met een hoogte van tenminste 3 m, in de perceelsgrens, kan de afstand teruggebracht worden tot 20 meter vanuit de perceelsgrens.
- c. Indien er sprake is van een dubbele windhaag, met een hoogte van tenminste 3 m, op een afstand van 4 meter van elkaar, kan vanaf de buitenste windhaag een afstand van 10 m aangehouden worden.

7. Afbreukrisico

Omdat niet beschikt wordt over rechterlijke uitspraken, waaruit blijkt dat deze afstanden in de gegeven situaties geaccepteerd worden, moet gewezen worden op het bestaande afbreukrisico. Zulks dient de planindieners duidelijk vooraf meegedeeld te worden. Dit risico zal hij zelf dienen te dragen en kan niet afgewenteld worden op de gemeente.

8. Voorstel

Op basis van bovenstaande wordt het volgende voorgesteld:

- A. Voor ogen staat het planologisch waarborgen van een goed leef- en woonklimaat, dat handhaafbaar is.

- B. Kijk of het bestemmingsplan aanknopingspunten biedt voor gebruiksbeperkingen van een agrarisch terrein, gelegen binnen een straal van 50 m van het terrein waar een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling met een gevoelige functie is gepland. Doorgaans is zulks niet het geval.
- C. Uitgangspunt is 50 m tussen gevoelige objecten, zoals (recreatie)woning, tuin, terras, camping) en waar het planologisch mogelijk is om open teelten te realiseren, hetgeen planologisch verankerd wordt.
- D. Indien de afstand van 50 m aantoonbaar niet mogelijk is, kan op basis van het rapport van Plant Research International (v.d. Zande) de afstand als volgt verkleind worden. Daarbij wordt belanghebbende gewezen op het afbreukrisico, dat bestaat en dat niet afgewenteld mag worden op de gemeente:
- zonder afschermende voorziening wordt de afstand teruggebracht tot 40 m van de buitenste bomenrij;
 - indien dit geen soelaas biedt wordt de afstand teruggebracht tot tenminste 30 m vanaf de buitenste bomenrij, mits een niet-bladhoudende windhaag (haag die in winter blad verliest) of soortgelijke voorziening, niet zijnde een conifeer, met een hoogte van ten minste 3 meter op de rand van het perceel wordt gerealiseerd, hetgeen planologisch gewaarborgd wordt;
 - indien dit geen soelaas biedt wordt de afstand teruggebracht tot tenminste 20 m vanaf de buitenste bomenrij, mits een bladhoudende windhaag (haag die in winter blad behoudt, zoals haagbeuk) of soortgelijke voorziening met een hoogte van ten minste 3 meter op de rand van het perceel wordt gerealiseerd, hetgeen planologisch gewaarborgd wordt;
 - voor het geval een afstand van tenminste 20 meter nog steeds geen soelaas biedt kan een dubbele, niet bladhoudende, windhaag met een hoogte van tenminste 3 meter worden aangebracht op een afstand van 4 m van elkaar, waarvan de eerste windhaag op de rand van het perceel wordt gerealiseerd, in welk geval de afstand verder worden teruggebracht tot tenminste 10 m, gemeten vanaf de buitenste windhaag.
- E. De spuitzone wordt planologisch geregeld. Indien in dat kader voorzieningen aangebracht en beheerd dienen te worden dient in de planologische regeling aandacht besteed te worden aan type, hoogte en beheer van de afschermende voorziening.
- F. De wettelijke basis voor deze notitie ligt in artikel 108 Gemeentewet. In geval van bestuurlijke instemming kan deze worden aangemerkt als een beleidsregel op grond van de Algemene wet bestuursrecht en kan deze na bekendmaking worden toegepast.

Eijsden-Margraten, oktober 2013.

